

MATERIÁLY PRO ROZVOJ POROZUMĚNÍ ČTENÉHO TEXTU V RÁMCI VYBRANÝCH EVROPSKÝCH UDÁLOSTÍ PRO ŽÁKY OSMÝCH ROČNÍKŮ

PORTFOLIO PRO OBLAST POROZUMĚNÍ ČTENÉMU

Mgr. Vítězslav Just

Základní škola Edisonova, Edisonova 1732/9, Teplice 415 01

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

OBSAH

Úvod	4
Vyučovací jednotka 1 – Vikingové	
Metodika pro učitele	5
Pracovní list pro žáky	7
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	9
Vyučovací jednotka 2 – Britské impérium	
Metodika pro učitele	10
Pracovní list pro žáky	12
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	14
Vyučovací jednotka 3 – Španělská Armada	
Metodika pro učitele	15
Pracovní list pro žáky	17
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	19
Vyučovací jednotka 4 – Koloniální rozmach Španělska	
Metodika pro učitele	20
Pracovní list pro žáky	22
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	24
Vyučovací jednotka 5 – Stoletá válka	
Metodika pro učitele	25
Pracovní list pro žáky	27
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	28
Vyučovací jednotka 6 – Římská říše	
Metodika pro učitele	29
Pracovní list pro žáky	31
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	33
Vyučovací jednotka 7 – Řecká mytologie	
Metodika pro učitele	34
Pracovní list pro žáky	36
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	38
Vyučovací jednotka 8 – Německo	
Metodika pro učitele	39
Pracovní list pro žáky	41
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	43

Vyučovací jednotka 9 – Vývoj území našeho státu

Metodika pro učitele	44
Pracovní list pro žáky	47
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	49

Vyučovací jednotka 10 – Evropské stavební památky

Metodika pro učitele	50
Pracovní list pro žáky	53
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	57

Závěr	59
--------------------	----

POJETÍ VÝUKY ZEMĚPISU (OSOBNÍ FILOZOFIE)

Můj vývoj představy o budoucím povolání se zpočátku držel v mezích obyčejnosti – stejně jako všichni chlapci jsem chtěl být popelářem (abych se mohl vozit vzadu na voze), později policistou (abych mohl jezdit v autě s houkačkou a měl u pasu pistoli). Na konci základní školy jsem se zhlédl v práci hajného (díky vztahu k přírodě vypěstovaném ve skautském oddíle). Hajný mi „vydržel“ poměrně dlouho, zvažoval jsem střední školu se zaměřením na lesnictví, ale nakonec z toho nějak sešlo a rozhodl jsem se pro gymnázium (abych měl čas si to konečně pořádně rozmyslet). Gymnázium se ukázalo být správnou volbou. Díky vyučujícím jsem si udělal obrázek o tom, co bych chtěl v životě dělat a rozhodl se pro dráhu učitele, obor zeměpis a dějepis. Abych měl i další možnosti v případě neúspěchu, zvolil jsem si ještě další dva obory, český jazyk s dějepisem a doplnil jsem to vysněnou, poměrně nereálnou kombinací pro úspěch – zeměpisem a tělesnou výchovou. Přijímací zkoušky nedopadly podle mých představ, termíny se mi překrývaly a nikoho na fakultě to nezajímalo. Zůstala mi možnost s tělesnou výchovou a dějepis – zeměpis. Zklamání po přijímačkách na dějepis se zeměpisem mi bohatě vynahradiło přijetí na obor Tělesná výchova a zeměpis pro III. stupeň školy. Po 19 letech praxe můžu říct, že jsem se rozhodl správně a díky získaným vzorům ze studia od ZŠ po VŠ jsem si našel svůj způsob, jak předávat znalosti žákům.

Domnívám se, že znalosti o naší planetě patří k základním vědomostem, kterými by měl disponovat každý žák, ale nepovyšuji zeměpis nad ostatní obory. Jsem tu proto, abych žákům zprostředkoval poznání, avšak iluze o své neomylnosti či unikátnosti opravdu nemám. Veškeré moje snažení skončí na osobnosti žáka (na tom, zda probudím jeho zájem nebo mu předmět alespoň neznechutím) a na jeho přístupu k práci, potažmo na jeho rodinném zázemí. Působím na Základní škole v Teplicích v ulici Edisonově, spolu s ostatními kolegy zeměpisáři učím žáky od 6. do 9. tříd, výuka zeměpisu tvoří více jak dvě třetiny mého úvazku. Za dobu své praxe jsem dospěl do situace, kdy považuji učebnici za téměř nepodstatnou pro výuku. Místo toho se snažím žáky zaujmout různými digitálními materiály – od prezentací a pracovních listů přes výukové programy a zajímavé vzdělávací pořady (např. dokumentární sérii Slavné dny či různá videa na kanálu Youtube). Do získávání informací se snažím zapojovat i žáky formou referátů na pro ně zajímavá témata, neustále upravuji své již vypracované materiály a hledám nové možnosti, jak jim výuku udělat zajímavější, jak ji ozvláštnit. Právě proto jsem se zapojil do tohoto projektu. Nejspíš se shodneme, že veškeré snažení vyučujícího nakonec skončí na zájmu žáka, na tom, jestli jsem si ho získal a zaujal. Nikdy se nepovede získat zájem všech žáků ve třídě, ale to neznamená, že se přestanu snažit. ☺

Portfolio je určeno žákům osmých ročníků. Jednotlivé pracovní listy budou ověřovány se žáky ve třídách 8. A, C, D Základní školy Edisonova (školní rok 2021/2022). Jsou sestaveny se záměrem využít je jako výukové materiály pro rozvoj porozumění vybraným evropským událostem a jsou vhodné k realizaci v předmětech zeměpis a dějepis.

Pracovní list č. 1 – Vikingové - **METODIKA**

Kromě otázek a úkolů uvedených níže je pracovní list pro žáky doplněn o subjektivní míru posouzení náročnosti úkolu ze strany žáka.

1. Vytvořte myšlenkovou mapu

Odin

Thor

Valhalla

VIKINGOVÉ

drakary

rohaté helmy

2. Porovnejte se svým spolužákem, zakroužkujte stejné výrazy.

3. Pozorně si přečtete text. Podtrhněte si v textu slova, kterým nerozumíte. Vypište si je a zkuste odhadnout jejich význam. Např. Vinland, langskip, thing, Konstantinopol, Kyjevská Rus

Vikingové byli severští mořeplavci z jižní Skandinávie, kteří od 8. do 11. století podnikali loupeživé výpravy, přepady, nájezdy, pirátství, ale také obchodovali a usadili se v mnoha částech tehdejší Evropy. Mapovali oblasti západně od Anglie na Island, do Grónska a do Vinlandu, dále také na východ a na jih přes Rusko do Konstantinopole, Persie a Arábie. Vikingové měli hluboký dopad na raně středověké dějiny Skandinávie, Britských ostrovů, Francie, Estonska a Kyjevské Rusi. Vikingové se jako zkušení námořníci a navigátoři na palubách svých langskipů plavili světem a vzbuzovali hrůzu, kdekoli se objevili. Nájezdníci mluvili starou severštinou a zanechali nápisy psané runami.

Aristokracii vikingské společnosti tvořili velkostatkáři – jarlové. Nejvyšší místo patřilo králi. Jeho moc byla omezena shromážděním svobodných mužů – thingem. Thing dohlížel na zachovávání zákonů, které se tradovaly ústním podáním. Výše trestů ve vikingské společnosti se řídila zavedenou stupnicí, nejvyšším trestem bylo vyhoštění. Komplikované spory nebo urážky na cti se často řešily soubojem.

Vikingové měli velmi propracovanou mytologii. V čele bohů stál Odin, jeho nejznámějším potomkem byl Thór. Znáмым bohem byl též škodolibý, lstivý a prospěchářský Loki. Bohové žili v Asgardu, zemi obrů byl Jotunheim, padlé válečníky doprovázely do Valhally Valkýry, svět podpíral strom Yggdrasil, bohyně osudu se nazývaly Norny a konec světa se nazýval Ragnarok.

4a). úkol: Diskutujte se spolužáky o možném významu slov, kterým nerozumíte

4b). úkol: Co jste v textu pochopili stejně a co jinak a proč?

Stejně:

Jiné:

Zdroje: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vikingov%C3%A9>

Pracovní list č. 1 – Vikingové

1. Vytvořte myšlenkovou mapu

VIKINGOVÉ

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

2. Porovnejte se svým spolužákem, zakroužkujte stejné výrazy.

3. Pozorně si přečtete text. Podtrhněte si v textu slova, kterým nerozumíte. Vypište si je a zkuste odhadnout jejich význam.

Vikingové byli severští mořeplavci z jižní Skandinávie, kteří od 8. do 11. století podnikali loupeživé výpravy, přepady, nájezdy, pirátství, ale také obchodovali a usadili se v mnoha částech tehdejší Evropy. Mapovali oblasti západně od Anglie na Island, do Grónska a do Vinlandu, dále také na východ a na jih přes Rusko do Konstantinopole, Persie a Arábie. Vikingové měli hluboký dopad na raně středověké dějiny Skandinávie, Britských ostrovů, Francie, Estonska a Kyjevské Rusi. Vikingové se jako zkušení námořníci a navigátoři na palubách svých langskipů plavili světem a vzbuzovali hrůzu, kdekoliv se objevili. Nájezdníci mluvili starou severštinou a zanechali nápisy psané runami. Aristokracii vikingské společnosti tvořili velkostatkáři – jarlové. Nejvyšší místo patřilo králi. Jeho moc byla omezena shromážděním svobodných mužů – thingem. Thing dohlížel na zachovávání zákonů, které se tradovaly ústním podáním. Výše trestů ve vikingské společnosti se řídila zavedenou stupnicí, nejvyšším trestem bylo vyhoštění. Komplikované spory nebo urážky na cti se často řešily soubojem. Vikingové měli velmi propracovanou mytologii. V čele bohů stál Ódin, jeho nejznámějším potomkem byl Thór. Znáмым bohem byl též škodolibý, lstivý a prospěchářský Loki. Bohové žili v Asgardu, zemí obrů byl Jotunheim, padlé válečníky doprovázely do Valhally Valkýry, svět podpíral strom Yggdrasil, bohyně osudu se nazývaly Norny a konec světa se nazýval Ragnarok.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

4a). úkol: Diskutujte se spolužáky o možném významu slov, kterým nerozumíte

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

4b). úkol: Co jste v textu pochopili stejně a co jinak?

Stejně:

Jiné:

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list č. 1 nebyl téměř upraven a zůstal tak v původní podobě (pouze byly přesunuty jednotlivé úlohy) a to na základě pozitivní zpětné vazby získané akčním výzkumem. Též byl konzultován s Odborným metodikem oblasti. Pracovní list vyplnilo 24 žáků.

Po konzultaci s Odborným metodikem oblasti byla myšlenková mapa přesunuta na začátek pracovního listu (původně začínal pracovní list textem). Myšlenková mapa je dobrý motivační prvek v úvodu hodiny a též se učitel může touto formou dozvědět, co žáci o dané problematice vědí. S tématem začínáme, takže tato úvodní aktivita mě informovala o tom, co žáci vědí o Vikinzích. Většina z nich měla tuto úlohu správně či částečně správně, i když ji někteří hodnotili jako nesnadný úkol (5 žáků). Při vyhodnocování prvního úkolu měla většina pracovních listů shodu ve slovech DRAČÍ LOĎ (23/24), NÁMOŘNÍCI (12/24), PIRÁTI (11/24), HELMY S ROHY (9/24). Je možné, že se někteří žáci mohli inspirovat textem, který je součástí PL. Následné porovnání slov se spolužákem vedlo k plodné diskuzi (diskuze se týkala lodí, námořníků, pirátů – dostali jsme se až ke Kolumbovi a Pirátům z Karibiku).

Úkol č. 3 je založen na metodě INSERT (čtení, porozumění textu či neporozumění) – žáci měli potrhout slova v textu, kterým nerozumí, vypsát je a zkusit odhadnout. Většina úkol splnila – 19 žáků mělo úkol správně, 5 bylo částečně úspěšných (měli označených jen pár slov či větných spojení, ale přitom dalším slovům nerozuměli). Z hlediska náročnosti – pro 14 žáků byl úkol lehký, pro 7 žáků středně těžký, velmi těžký byl pro tři žáky. Někteří opravdu špatně odhadovali význam slov, nerozuměli jim, i přes nápovědu v textu. Zlepšení přineslo využití moderních komunikačních technologií (tablety – internet – slovník cizích slov).

Úkol č. 4 je zaměřen na diskuzi – je důležité, aby žáci mezi sebou uměli mluvit, aby se navzájem poslouchali, aby se respektovali a naslouchali si. Nejčastěji se v pracích objevovala neznámá slova VALHALLA (7/24), LANGSKIP (7/24), ARISTOKRACIE (6/24), MYTOLOGIE (6/24)

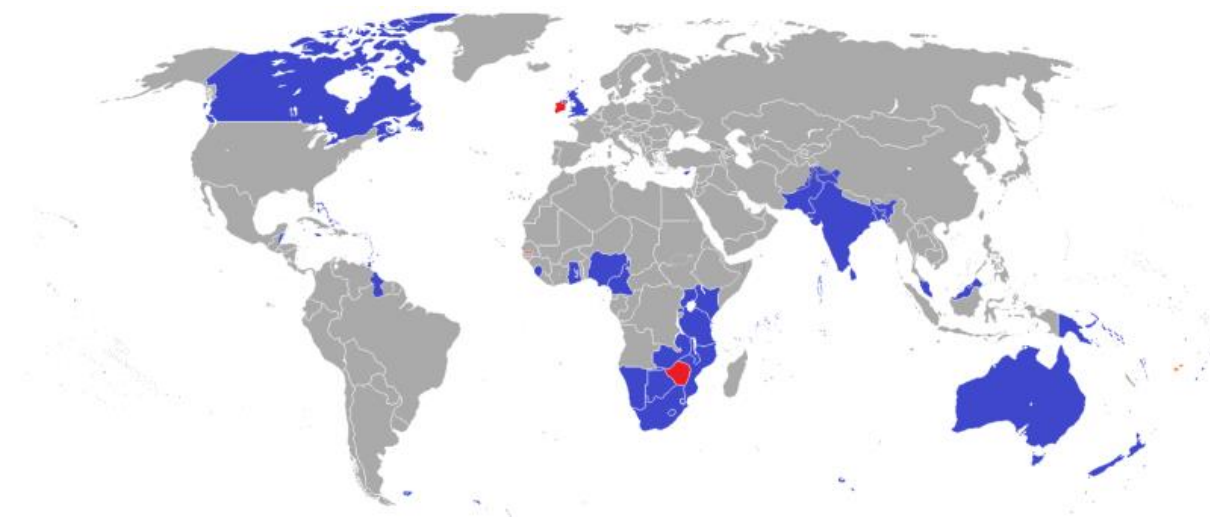
Tuto aktivitu měla většina žáků správně, skutečně spolu diskutovali ve dvojicích a často tyto diskuze směřovali k jasnému cíli, který jsem si v úloze stanovil – obcházel jsem žáky a poslouchal, že skutečně diskutují na dané téma. Z 24 žáků bylo v diskuzi úspěšných 23 účastníků, jeden (velmi tichý a bojácný žák) měl s tímto problémem. I přes kladné hodnocení byla tato úloha pro některé žáky vnímána jako těžká až středně těžká – těžká 3 žáci, středně těžká 11 žáků, lehká 10 žáků. Shodně 5 odpovědí z 24 pracovních listů mají slova VALKÝRA, VINDLAND A RUNY.

Dle reakcí žáků byly úkoly srozumitelné a práci hodnotí jako velmi přínosnou.

Pracovní list č. 2 – Britské impérium - **METODIKA**

Britské impérium nebo Britská říše byla největší koloniální říše v dějinách lidstva. Rozloha v roce 1921 činila 33 milionů km², čili přibližně čtvrtinu celkové rozlohy zemské souše. Celkový počet obyvatel byl v tomto roce cca 458 milionů, což představovalo čtvrtinu tehdejší světové populace. Díky neobyčejnému rozsahu britské koloniální říše se do mnoha zemí rozšířila mimo jiné anglická kultura, anglický právní systém (zvykové právo), tradiční sporty (např. kriket, ragby a fotbal), anglická měrná soustava, způsob vzdělávání a zejména angličtina, která je dnes všeobecně nejpoužívanějším dorozumívacím jazykem. Od roku 1931 neslo impérium nové označení Commonwealth a v letech 1931–1947 pak Britské společenství národů.

1. Prohlédněte si mapku

2. Podle mapky si napište co nejvíce současných států, které byly součástí impéria (modrá barva). Využijte školní zeměpisné atlasy!

Kanada, Guyana, Jamajka, Bermudy, Falklandy, JAR, Indie, Austrálie, Nový Zéland...

3. Porovnejte se spolužákem – ty státy, které máte společné, **PODTRHNI**, ostatní **ZAKROUŽKUJ**. Diskutujte, proč máte některé státy společné a proč nikoliv. Co se podílí na tom, že každý máme jiné znalosti? Je to dobře? Špatně? Proč?

4. Odpověz na následující otázky podle textu:

- a) Britské impérium tvořilo asi čtvrtinu celkové rozlohy souše **ANO** / NE
- b) Počet obyvatel impéria zahrnoval asi polovinu tehdejší světové populace **ANO** / **NE**
- c) Mezi lety 1931 až 1947 neslo impérium označení Commonwealth **ANO** / **NE**
- d) Do mnoha zemí se rozšířily tradiční sporty – kriket, ragby a hokej **ANO** / **NE**
- e) Angličtina je dnes nejpoužívanějším dorozumívacím jazykem **ANO** / NE

5. Porovnej odpovědi se spolužákem. Pokud máte odlišně, zdůvodněte své odpovědi.

Zdroje:

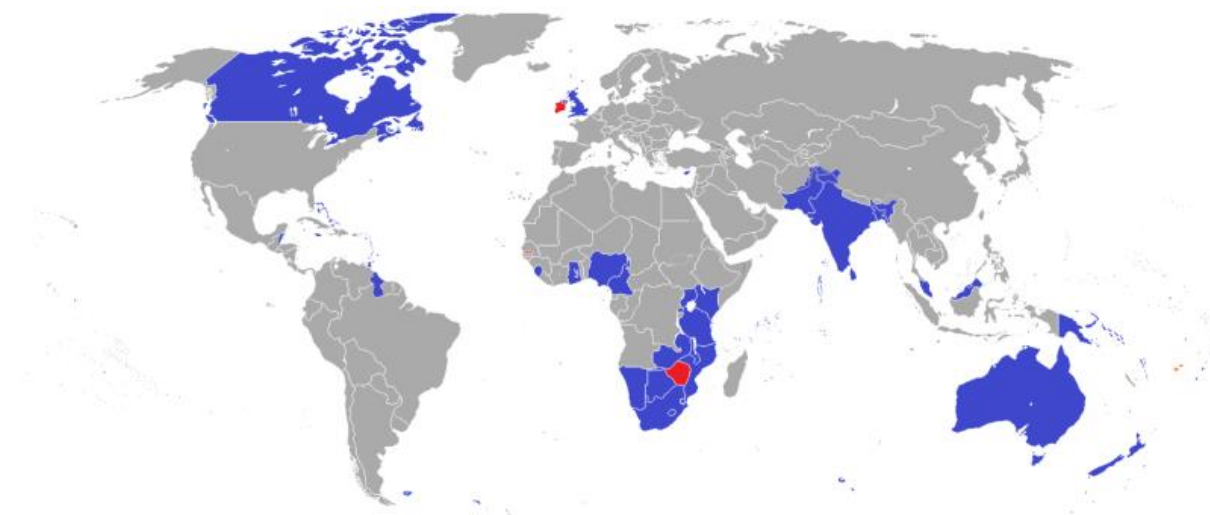
https://cs.wikipedia.org/wiki/Britsk%C3%A9_imp%C3%A9rium

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=229912>

Pracovní list č. 2 – Britské impérium

Britské impérium nebo Britská říše byla největší koloniální říše v dějinách lidstva. Rozloha v roce 1921 činila 33 milionů km², čili přibližně čtvrtinu celkové rozlohy zemské souše. Celkový počet obyvatel byl v tomto roce cca 458 milionů, což představovalo čtvrtinu tehdejší světové populace. Díky neobyčejnému rozsahu britské koloniální říše se do mnoha zemí rozšířila mimo jiné anglická kultura, anglický právní systém (zvykové právo), tradiční sporty (např. kriket, ragby a fotbal), anglická měrná soustava, způsob vzdělávání a zejména angličtina, která je dnes všeobecně nejpoužívanějším dorozumívacím jazykem. Od roku 1931 neslo impérium nové označení Commonwealth a v letech 1931–1947 pak Britské společenství národů.

1. Prohlédněte si mapku

2. Podle mapky si napište co nejvíce současných států, které byly součástí impéria (modrá barva). Využijte školní zeměpisné atlasy!

3. Porovnejte se spolužákem – ty státy, které máte společné **PODTRHNI**, ostatní **ZAKROUŽKUJ**

4. Odpověz na následující otázky podle textu:

a) Britské impérium tvořilo asi čtvrtinu celkové rozlohy souše

ANO / NE

b) Počet obyvatel impéria zahrnoval asi polovinu tehdejší světové populace	ANO / NE
c) Mezi lety 1931 až 1947 neslo impérium označení Commonwealth	ANO / NE
d) Do mnoha zemí se rozšířily tradiční sporty – kriket, ragby a hokej	ANO / NE
e) Angličtina je dnes nejpoužívanějším dorozumívacím jazykem	ANO / NE

5. Porovnej odpovědi se spolužákem. Pokud máte odlišně, zdůvodněte své odpovědi.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Tento pracovní list zůstal téměř v původní podobě na základě pozitivní zpětné vazby získané akčním výzkumem.

Na pracovním listu pracovalo 19 žáků. Bylo změněno zadání úkolu číslo 2. Umožnil jsem žákům využívat atlasy (pro získání více odpovědí v následujících úkolech) po konzultaci s Odborným metodikem oblasti. Někteří žáci jsou schopni zvládnout bez atlasu (4 z 19), ale pro lepší výsledky je atlas vhodnější. V úkolu č. 2 měli žáci v průměru 4 napsané státy (2 až 7 odpovědí) - Kanadu, Austrálii, Nový Zéland a Indii, což je málo i s přihlédnutím k tomu, že mohly použít atlasy.

V úkolu č. 3 žáci porovnávali se spolužákem své odpovědi z úkolu č. 2 a 16 žáků z 19 podtrhlo jako společné odpovědi státy Kanadu a Austrálii.

Odpovědi v úkolu č. 4 byly většinou správné (špatně byly pouze 4 pracovní listy, jeden se dvěma špatnými a tři s jednou špatnou odpovědí).

Při porovnávání odpovědí se spolužákem (úkol č. 5) se objevily drobné chyby, příčinou bylo špatná interpretace textu žáky. Dle reakcí žáků jim pracovní list připadal jednoduchý a úkoly srozumitelné. Vzhledem k anonymitě a nehodnocení pracovních listů vyučujícím lze kusé a strohé odpovědi přičíst lenosti a neochotě žáků. Další změnou provedenou po konzultaci s Odborným metodikem oblasti je přečtení úvodního textu v pracovním listu, kdy text čtou žáci společně (větší porozumění textu).

Pracovní list č. 3 – Španělská Armada - **METODIKA**

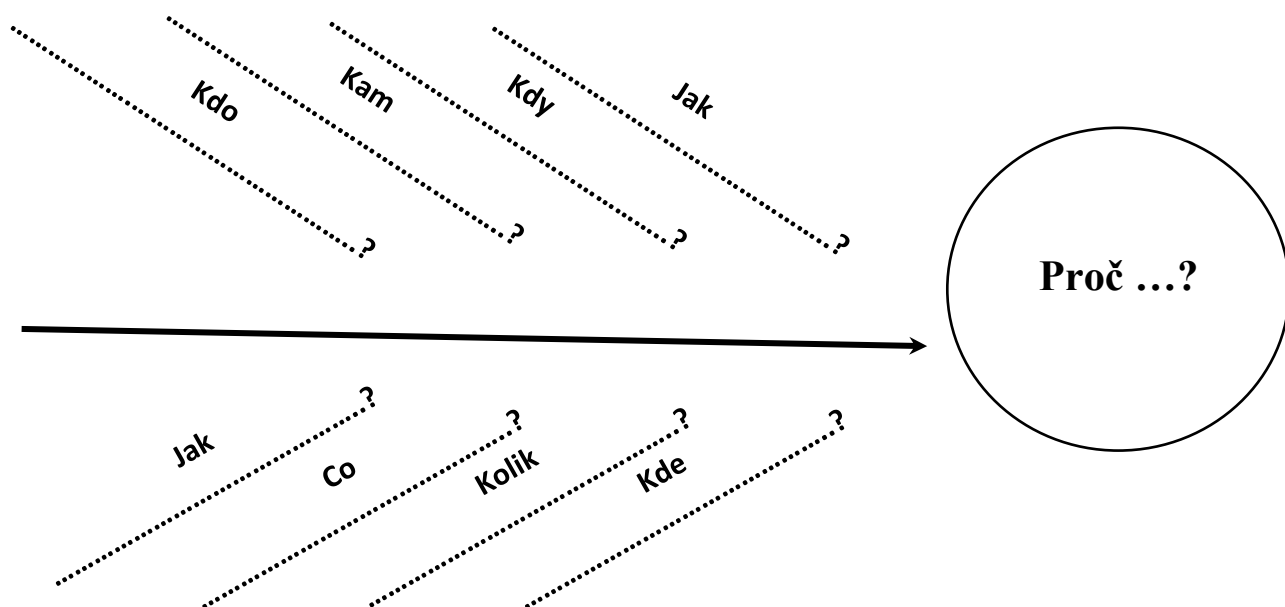
1. Přečtěte si pozorně následující text a potrhňte slova, kterým nerozumíte, následně vyhledejte ve slovnících, co daná slova znamenají.

Protestantská anglická královna Alžběta uplatňovala v Anglii náboženskou politiku zaměřenou proti katolíkům, což bylo pro španělského krále Filipa II. nepřijatelné. Angličané také podporovali odpor Nizozemců proti vládě Španělů. Útoky anglických korzárů na španělské drážavy v Americe a na obchodní lodi při cestě Atlantikem snižovaly příjem španělské královské pokladnice.

Španělský král Filip II. vyhlásil záměr dobýt Anglii a dosadit na její trůn katolického panovníka. Sestavil flotilu asi 130 lodí a obsadil je 8000 vojáky a 18000 námořníky. Pro financování této výpravy povolil papež Sixtus V. Filipovi vyhlásit křížáckou daň.

V polovině července 1588 vyrazila španělská Armada, velká flotila válečných lodí, směrem k Anglii, aby pomohla španělské invazi do jihovýchodní Anglie podporovanou vévodou z Parmy. Vlivem špatného odhadu situace, nešťastných náhod a útoku zápalných anglických lodí utrpěla španělská flotila velké ztráty v bitvě u Gravelines. Její lodě, které přečkaly útok zápalných lodí, vyrazily na severovýchod a podél irského pobřeží, kde flotila utrpěla další ztráty. Do Španělska dorazily jen zbytky původní mocné flotily. Angličané si nebyli jisti, jaké ztráty Španělé utrpěli, a tak chystali obranu pobřeží. Když nedošlo k žádné invazi, byly konány děkovné bohoslužby v katedrále svatého Pavla. Porážka španělského vojska byla využita jako oslava Alžběty i protestantské Anglie.

2. Vytvoř otázky, na které lze najít v textu odpověď.

Kdo? Filip II.	Kam? Do Anglie	Kdy? 1588	Jak? Flotila po moři
Co? Svrhnout Alžbětu	Kolik? 8000 vojáků	...	

3. Vytvořte skupiny a dotvořte otázky, které jste nestihli vytvořit.

4. Sepište, jak jste postupovali při tvorbě otázek. Zároveň by se měla následující diskuze stočit ne jenom na postup, ale zejména pak na hodnocení daného postupu (tj. hodnocení efektivity strategie).

Vyhledávali si v textu... Poradili se se spolužákem...

5. Vezmi si barevnou tužku a na přímce ohodnot', jak moc složitý ti text přišel. Porovnej záznam se spolužákem, diskutujte o svých výsledcích. (0 = lehký, 10 = těžký)

0 **5** **10**

Zdroje:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Blsk%C3%A1_Armadahttps://cs.wikipedia.org/wiki/Anglo%C5%A1pan%C4%9Blsk%C3%A1_v%C3%A1lka_\(1585%E2%80%931604\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Blsk%C3%A1_Armadahttps://cs.wikipedia.org/wiki/Anglo%C5%A1pan%C4%9Blsk%C3%A1_v%C3%A1lka_(1585%E2%80%931604))

Pracovní list č. 3 – Španělská Armada

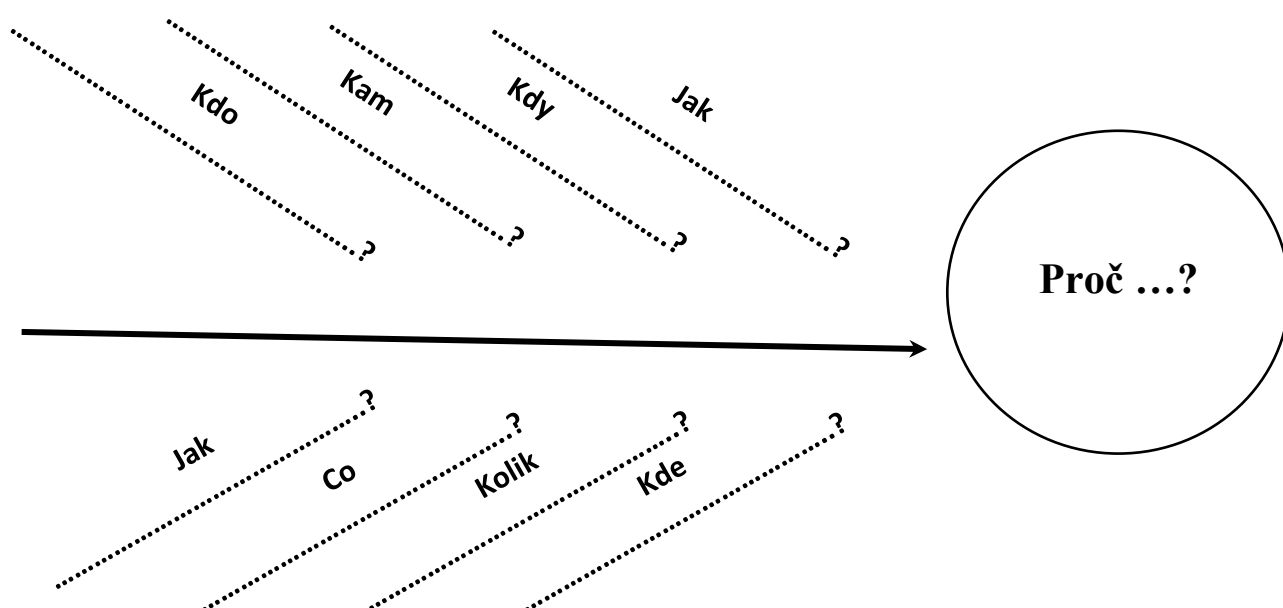
1. Přečtěte si pozorně následující text a potrhňte slova, kterým nerozumíte, následně vyhledejte ve slovnících, co daná slova znamenají.

Protestantská anglická královna Alžběta uplatňovala v Anglii náboženskou politiku zaměřenou proti katolíkům, což bylo pro španělského krále Filipa II. nepřijatelné. Angličané také podporovali odpor Nizozemců proti vládě Španělů. Útoky anglických korzárů na španělské drážavy v Americe a na obchodní lodi při cestě Atlantikem snižovaly příjem španělské královské pokladnice.

Španělský král Filip II. vyhlásil záměr dobýt Anglii a dosadit na její trůn katolického panovníka. Sestavil flotilu asi 130 lodí a obsadil je 8000 vojáky a 18000 námořníky. Pro financování této výpravy povolil papež Sixtus V. Filipovi vyhlásit křížáckou daň.

V polovině července 1588 vyrazila španělská Armada, velká flotila válečných lodí, směrem k Anglii, aby pomohla španělské invazi do jihovýchodní Anglie podporovanou vévodou z Parmy. Vlivem špatného odhadu situace, nešťastných náhod a útoku zápalných anglických lodí utrpěla španělská flotila velké ztráty v bitvě u Gravelines. Její lodě, které přečkaly útok zápalných lodí, vyrazily na severovýchod a podél irského pobřeží, kde flotila utrpěla další ztráty. Do Španělska dorazily jen zbytky původní mocné flotily. Angličané si nebyli jisti, jaké ztráty Španělé utrpěli, a tak chystali obranu pobřeží. Když nedošlo k žádné invazi, byly konány děkovné bohoslužby v katedrále svatého Pavla. Porážka španělského vojska byla využita jako oslava Alžběty i protestantské Anglie.

2. Vytvoř otázky, na které lze najít v textu odpověď.

3. Vytvořte skupiny a dotvořte otázky, které jste nestihli vytvořit.

4. Sepište, jak jste postupovali při tvorbě otázek.

5. Vezmi si barevnou tužku a na přímce ohodnot', jak moc složitý ti text přišel. Porovnej záznam se spolužákem, diskutujte o svých výsledcích. (0 = lehký, 10 = těžký)

0

5

10

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list zpracovávalo 17 žáků. Po konzultaci s Odborným metodikem oblasti jsem v úkolu č. 1 přistoupil ke společnému čtení úvodního textu pracovního listu pro zvýšení úspěšnosti při vypracování pracovního listu – porozumění textu – společně jsme si vysvětlili pojmy či slova, které nebyly pro všechny známe (korzáři, državy, flotila, invaze) s pomocí slovníku.

Je důležité věnovat více času vysvětlení metody RYBÍ KOSTI, nejlépe na názorném příkladu. Otázky v úkolu č. 2 v RYBÍ KOSTI žáci vytvářeli bez problémů. Odpovědi na KDO? KAM? KDY? byly shodné (Filip, do Anglie, 1588). JAK? měla více odpovědí – po moři (10/17), flotilou (2/17), loděmi (5/17). Odpověď na CO? – vtrhnout (invaze, vyloďení, obsazení – 7/17) do Anglie, zničit (sesadit) Alžbětu (10/17). Odpověď na KOLIK? – 8000 vojáků, 18000 námořníků, 130 lodí nebo kombinace všech 3 údajů. Při odpovědi na otázku KDE? se objevilo pár uspěchaných odpovědí díky špatně přečtenému textu (Španělsko – 2/17, Nizozemí 1/17, Atlantik 1/17), ale většina odpovědí byla V ANGLII (13/17). Na otázku PROČ? odpovídali žáci následovně – dobýt Anglii (3/17), dosadit na trůn katolíka (2/17), získat území (1/17), ale nejvíce odpovědí bylo SESADIT ALŽBĚTU (10/17, jeden pracovní list neměl odpověď).

Úkol č. 3 vedl k podnětné diskusi, žáci vytvořili dvě velké skupiny (5 a 6 žáků) a dvě malé (po 3 žácích). Procházel jsem mezi skupinami a sledoval podnětnou konverzaci. Je důležité, aby žáci uměli spolu mluvit, obhajovat své názory a respektovat názory ostatních.

V úkolu č. 4 žáci vycházeli z interpretace textu (16/17).

Podle vyhodnocovaných odpovědí lze usoudit, že žáci textu porozuměli a s vytvářením otázek neměli problémy, text jim přišel jednoduchý dle úkolu č.5 (15/17 označilo lehký, 2/17 označili středně těžký – hodnota na ose 5).

Pracovní list č. 4 – Koloniální rozmach Španělska - **METODIKA**

1. Přečti si text

Španělské impérium bylo jednou z nejstarších a nejrozsáhlejších koloniálních říší v historii. Španělsko se v průběhu 15. a 16. století stalo průkopníkem v zámořských objevech, na nově objevených územích poté velice často zakládalo vlastní kolonie. Rozsáhlá území v Jižní Americe byla však získána na úkor tamějších kultur: španělští conquistadoři zničili mimo jiné rozvinutou aztéckou a inckou civilizaci. Španělsko dále vybudovalo rozsáhlou obchodní síť, nejčilejší obchodní ruch probíhal mezi Evropou a americkými koloniemi, obchod s Asií zabezpečovaly španělské přístavy na Filipínách.

V průběhu 16. století se Španělsko stalo přední globální supervelmocí. Díky přílivu zlata a stříbra ze svých amerických kolonií si mohlo dovolit udržovat silnou armádu a námořnictvo, díky nimž dominovalo světovým mořím i evropským a americkým bojištím. V této době zažívá nebyvalý rozkvět i španělská kultura, 16. a 17. století se proto označuje za španělský zlatý věk.

Od poloviny 17. století však španělské impérium začalo ztrácet na síle. Ve Středomoří bylo Španělsko konfrontováno s Osmanskou říší, na evropském kontinentě mu rostl významný soupeř – Francie, v zámoří muselo Španělsko čelit konkurenci Portugalců a později i Britů a Nizozemců. Také pirátství sponzorované britskou, francouzskou a nizozemskou vládou, příliš velká rozloha španělských kolonií, zvyšující se míra korupce a ekonomická stagnace měly za následek úpadek španělského impéria.

Odkazem španělské koloniální říše je zejména rozšíření španělštiny jako mateřského jazyka většiny obyvatel střední a jižní Ameriky a rozšíření římskokatolické víry do území pod španělskou nadvládou. Dlouhá historie španělské kolonizace jižní a střední Ameriky dále způsobila, že většina tamějších obyvatel má evropské předky; díky přílivu evropských imigrantů a otroků z Afriky se v Latinské Americe výjimečným způsobem prolínají původní indiánské kultury s evropskými a africkými. Z Ameriky byly do Evropy také přivezeny mnohé dnes obvyklé potraviny, mj. brambory, kukuřice, paprika, rajčata, arašidy nebo tabák.

2. Barevně v textu vyznač věty, které tě zaujaly / překvapily / šokovaly nebo ti přišly důležité či zajímavé.

3. Věty, které sis barevně vyznačil/a, opiš do levého sloupce v tabulce. A do pravého sloupce vysvětli, proč sis je vybral/a.

Věta z textu	Můj komentář
(Důležitá / zajímavá / překvapující / šokující informace z textu.)	(Zdůvodnění, proč jsem si větu vybral/a.)
1. Španělsko se stalo průkopníkem v zámořských objevech	Díky objevu nových území bohatlo
2. Dobyvatelé zničili aztéckou a inkou civilizaci	Obsazování nových území na úkor původních obyvatel nebylo správné
3. Z Ameriky do Evropy byly přivezeny nové potraviny – brambory, kukuřice, paprika	Je dobré zdůraznit, odkud dnes již známé plodiny pocházejí

4. Porovnej informace se spolužáky a zapiš 3 důležité věty, na kterých se vás shodlo víc.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0pan%C4%9Blsk%C3%A9_imp%C3%A9rium

Pracovní list č. 4 – Koloniální rozmach Španělska

1. Přečti si text

Španělské impérium bylo jednou z nejstarších a nejrozsáhlejších koloniálních říší v historii. Španělsko se v průběhu 15. a 16. století stalo průkopníkem v zámořských objevech, na nově objevených územích poté velice často zakládalo vlastní kolonie. Rozsáhlá území v Jižní Americe byla však získána na úkor tamějších kultur: španělští conquistadoři zničili mimo jiné rozvinutou aztéckou a inckou civilizaci. Španělsko dále vybudovalo rozsáhlou obchodní síť, nejčilejší obchodní ruch probíhal mezi Evropou a americkými koloniemi, obchod s Asií zabezpečovaly španělské přístavy na Filipínách.

V průběhu 16. století se Španělsko stalo přední globální supervelmocí. Díky přílivu zlata a stříbra ze svých amerických kolonií si mohlo dovolit udržovat silnou armádu a námořnictvo, díky nimž dominovalo světovým mořím i evropským a americkým bojištím. V této době zažívá nebyvalý rozkvět i španělská kultura, 16. a 17. století se proto označuje za španělský zlatý věk.

Od poloviny 17. století však španělské impérium začalo ztrácet na síle. Ve Středomoří bylo Španělsko konfrontováno s Osmanskou říší, na evropském kontinentě mu rostl významný soupeř – Francie, v zámoří muselo Španělsko čelit konkurenci Portugalců a později i Britů a Nizozemců. Také pirátství sponzorované britskou, francouzskou a nizozemskou vládou, příliš velká rozloha španělských kolonií, zvyšující se míra korupce a ekonomická stagnace měly za následek úpadek španělského impéria.

Odkazem španělské koloniální říše je zejména rozšíření španělštiny jako mateřského jazyka většiny obyvatel střední a jižní Ameriky a rozšíření římskokatolické víry do území pod španělskou nadvládou. Dlouhá historie španělské kolonizace jižní a střední Ameriky dále způsobila, že většina tamějších obyvatel má evropské předky; díky přílivu evropských imigrantů a otroků z Afriky se v Latinské Americe výjimečným způsobem prolínají původní indiánské kultury s evropskými a africkými. Z Ameriky byly do Evropy také přivezeny mnohé dnes obvyklé potraviny, mj. brambory, kukuřice, paprika, rajčata, arašidy nebo tabák.

2. Barevně v textu vyznač věty, které tě zaujaly / překvapily / šokovaly nebo ti přišly důležité či zajímavé.

3. Věty, které sis barevně vyznačil/a, opiš do levého sloupečku v tabulce. A do pravého sloupečku vysvětli, proč sis je vybral/a.

Věta z textu	Můj komentář
<i>(Důležitá / zajímavá / překvapující / šokující informace z textu.)</i>	<i>(Zdůvodnění, proč jsem si větu vybral/a.)</i>
1.	
2.	
3.	

4. Porovnej informace se spolužáky a zapiš 3 důležité věty, na kterých se vás shodlo víc.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list vypracovalo 18 žáků. Odborný metodik oblasti doporučil na úvod společné přečtení textu žáky (pro lepší porozumění textu a usnadnění další práce v pracovním listu) v úkolu č. 1.

Úkol č. 2 korespondoval s následujícím úkolem. Nejčastěji podtržené věty v textu – PLODINY dovezené z Ameriky (16/18), ZNIČENÍ indiánských civilizací (14/18), sponzorované PIRÁTSTVÍ (4/18), příliš velká ROZLOHA ŠPANĚLSKÝCH KOLONIÍ (3/18), obchodní ruch mezi EVROPOU A AMERICKÝMI KOLONIEMI (3/18), ŠPANĚLSKÝ ZLATÝ VĚK (4/18), rozšíření španělštiny JAKO MATEŘSKÉHO JAZYKA VE STŘEDNÍ A JIŽNÍ AMERICE (5/18).

Problém pro žáky představovala druhá část úkolu č. 3. Nebyli schopni zdůvodnit svůj výběr ve většině (3/18) případů. Pokud něco vytvořili, byly to převážně heslovité odpovědi a často se opakovaly, případně nedávaly smysl. Pravděpodobně opisovali a nevěnovali dostatek úsilí práci. Zaměřil bych se více na kontrolu samostatné práce žáků.

Nejvíce shodných odpovědí v úkolu č. 4 (zaměřeném na diskuzi) obsahovalo výčet PLODIN dovezených z Ameriky (16/18) a ZNIČENÍ indiánských civilizací (14/18).

Opět se objevila problematika nehodnocení vypracovaných listů – žáci jim až na pár (slovy tři) jedinců nepřisoudili dostatečnou váhu, protože se odevzdávaly bez podpisu a nešlo dohledat, kdo si dal záležet a kdo pouze opisoval či špatně vyplnil některé části.

Tento pracovní list je vhodný využít ve třídách s intaktními žáky, kteří mají již zkušenosti s metakognitivními metodami, porozuměním čtenému a kritickým myšlením. Dle mého názoru jsou pak schopni tento PL vypracovat, proto ho ponechávám beze změn.

Pracovní list č. 5 – Stoletá válka - **METODIKA**

1. Přečtěte si text

Stoletá válka byl konflikt mezi Anglií a Francií v letech 1337–1453. Válka oficiálně začala, když francouzský panovník Filip VI. z Valois zabavil anglickému králi Eduardovi III. jeho državy ve Francii, konkrétně vévodství Guyenne na jihozápadě Francie a v hrabství Ponthieu na severu Francie. Jako záminka, která Angličanům umožnila válku vyhlásit, jim posloužilo to, že Francouzi odmítli uznat nárok anglického krále Eduarda III. na francouzský trůn po tom, co o pár let dříve vymřela hlavní francouzská královská dynastie. Rovněž argumentovali problémy ve Flanderském hrabství, které sice bylo významným anglickým obchodním partnerem, ale francouzský král tam měl značný vliv, neboť flanderský hrabě byl leníkem francouzského panovníka. Zároveň Angličanům vadila francouzská podpora Skotska, které přitom bylo již delší dobu v konfliktu s anglickou monarchií.

2. Podle pokynů vyučujícího si vytvoř vlastní PĚTILÍSTEK. Metoda PĚTILÍSTEK – jde o graficky přehlednou metodu, která dobře slouží ke shrnutí informací a názorů do výrazů, které popisují (vystihují) daný námět. Je vhodná k reflexi (shrnutí) probrané látky. Slouží také jako výborná zpětná vazba pro vyučující, aby se ujistil, že všichni žáci látku správně pochopili.

Nechte žáky si důkladně přečíst text. Důležité je, uchopit tuto metodu správně:

- 1) první řádka je jednoslovné téma (podstatné slovo)
- 2) druhá řádka je de facto odpověď na otázku: jaký je námět podle autorovy optiky (2 přídavná jména)
- 3) třetí řádka obsahuje tři slova, jako odpověď na: co se dělá/děje? (3 slovesa)
- 4) čtvrtá řádka je VĚTA o čtyřech slovech, o námětu
- 5) pátá řádka je jednoslovné synonymum – rekapitulace (ne vždy musí jít o podstatné jméno)

Rada pro vyučujícího – nedávejte žákům graficky jednotný „pětílístek“, ale nechte pracovat jejich fantazii – např:

KONFLIKT

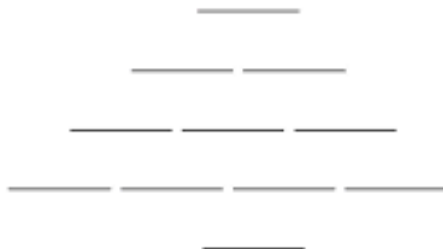
STOLETÁ ANGLOFRANCOUZSKÁ

ZAČÍNÁ ZABAVUJE NEUZNÁVÁ

STOLETÁ VÁLKA ANGLIE S FRANCÍÍ

VÁLKA

Pětilístek

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

3. Porovnej svůj pětilístek s pětilístkem spolužáka. Jsou vaše pětilístky rozdílné? Zkuste zjistit proč. Své postřehy si můžete zapsat níže.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Stolet%C3%A1_v%C3%A1lka

Pracovní list č. 5 – Stoletá válka

1. Přečtěte si text

Stoletá válka byl konflikt mezi Anglií a Francií v letech 1337–1453. Válka oficiálně začala, když francouzský panovník Filip VI. z Valois zabavil anglickému králi Eduardovi III. jeho državy ve Francii, konkrétně vévodství Guyenne na jihozápadě Francie a v hrabství Ponthieu na severu Francie. Jako záminka, která Angličanům umožnila válku vyhlásit, jim posloužilo to, že Francouzi odmítli uznat nárok anglického krále Eduarda III. na francouzský trůn po tom, co o pár let dříve vymřela hlavní francouzská královská dynastie. Rovněž argumentovali problémy ve Flanderském hrabství, které sice bylo významným anglickým obchodním partnerem, ale francouzský král tam měl značný vliv, neboť flanderský hrabě byl leníkem francouzského panovníka. Zároveň Angličanům vadila francouzská podpora Skotska, které přitom bylo již delší dobu v konfliktu s anglickou monarchií.

2. Podle pokynů vyučujícího si vytvoř vlastní PĚTILÍSTEK.

Pětílístek

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

3. Porovnej svůj pětílístek s pětílístkem spolužáka. Jsou vaše pětílístky rozdílné? Zkuste zjistit proč. Své postřehy si můžete zapsat níže.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Tento pracovní list vyplňovalo 19 žáků. Pokud bych metodu pětilítku využíval opakovaně, věřím, že by žáci byli schopni vlastních grafických pětilítků a nedrželi by se tolik názorné předlohy. Změnil bych též zařazení této metody pro žáky 8. ročníku a zkusil tento pracovní list vypracovat se žáky 9. ročníku. V tomto pracovním listu došlo k doplnění hodnocení pomocí emotikonů, nahrazení textu jednodušším a přečtení úvodního textu vyučujícím.

Žáci nevěnovali dostatek pozornosti textu, četli si ho několikrát. Po konzultaci s Odborným metodikem oblasti jsme došli k závěru, že pro dosažení větší úspěšnosti v pracovním listu by bylo vhodné, aby pracovní list na úvod (úkol č. 1) přečetl vyučující. Též byl upraven původní text kvůli náročnosti a nahrazen lehčím textem.

Po předchozích zkušenostech jsem věnoval více času vysvětlení metody PĚTILÍTKU v úkolu č. 2, pomohl názorný příklad. Metoda pětilítku byl pro žáky 8. třídy poněkud náročný úkol. Téměř všichni se drželi dané předlohy a nevytvářeli vlastní pětilítky (z 19 pracovních listů pouze jeden žák vytvořil vlastní pětilítek). Samotné řádky pětilítku už nabídly mírnou variabilitu odpovědí. Do pracovního listu jsem přidal hodnocení úkolů pomocí emotikonů, aby měli žáci možnost vyjádřit náročnost. Úkol č. 2 byl po názorné ukázce hodnocen zeleným či fialovým emotikonem.

Úkol č. 3 byl hodnocen modrými a zelenými emotikony, žáci měli pětilítky velice podobné.

I když se ze začátku zdálo, že metoda pětilítku bude pro žáky náročná, dle vyplněných pracovních listů byla metoda pochopena. Samozřejmě úroveň pětilítku není nikterak valná, ale domnívám se, že pokud budeme s touto metodou dále pracovat a opakovat ji, bude u dětí velkým přínosem.

Pracovní list č. 6 – Římská říše - **METODIKA**

1. Vytvořte myšlenkovou mapu na téma Římská říše

2. Přečtěte si text, který vám může pomoci jako inspirace pro další úkol.

a) Římská říše neboli také Římské impérium byl státní útvar starověkého Říma existující v letech 27 př. n. l. až 395 n. l. Jedná se o jednu z územně nejrozsáhlejších říší v dějinách Evropy. Název byl zaveden po smrti Caesara císařem Oktavianem Augustem, který přijal titul imperátora. Hlavním městem říše byl Řím. Roku 395 se impérium rozdělilo na západořímskou říši (zanikla roku 476) a východořímskou říši zvanou později Byzantská říše (zanikla roku 1453).

b) Po Augustově smrti v roce 14 nastoupil na trůn jeho adoptivní syn Tiberius, který byl lidsky komplikovanou osobností a vnitřně se zřejmě cítil spíše republikánem. Během své vlády se staral hlavně o zabezpečení hranic říše a naplnění státní pokladny. Významnou událostí v době Tiberiova panování bylo ukřižování Ježíše Krista v provincii Judea. Už třetí princeps, Caligula, se ukázal být tyranem. Jeho vláda skončila po třech letech, kdy byl zavražděn pretoriány. Za Claudia byla k říši připojena Británie a Thrákie, která měla již předtím status klientského státu závislého na Římě. Po Claudiovi, který byl otráven svou manželkou Agrippinou, získal vládu císařovnin syn Nero. Jeho zpočátku nadějně panování se brzy změnilo v teror, během něhož nechal císař povraždit mnoho členů své rodiny a spekuluje se, že dal zapálit Řím v roce 64. Za jeho vlády došlo rovněž k prvnímu pronásledování křesťanů.

c) Období adoptivních císařů je všeobecně považováno za vrcholné období impéria z hlediska kulturního, hospodářského i mocenského. Císaři vládli ve shodě se senátem a ten na oplátku respektoval státní uspořádání principátu. Senátem na trůn dosazený císař Nerva adoptoval vojevůdce Traiana, čímž jej učinil svým nástupcem. Traianus se stal vůbec prvním císařem, který nepocházel z Itálie, nýbrž z provincií (konkrétně z Hispánie). Tradičně je oslavován jako *optimus princeps* („nejlepší císař“), jelikož římská říše dosáhla za jeho vlády v roce 117 svého největšího územního rozsahu. Po vítězných válkách s Dáky a úspěšném východním tažení proti Parthům sahala římská moc od Skotska až po Núbii v severojižním směru a od Portugalska na západě až k Mezopotámii na východě.

3. Pokus se alespoň k 10 písmenům abecedy napsat pojmy, které se vztahují k Římské říši:

A **Augustus**

B **Britoni**

C **Caesar**

D	Dákové	E	Etruskové	F	Féničané
G	gladiátor	H	Hadrián	I	Itálie
J	Ježíš	K	Kartágo	L	Lepidus
M	Martovo pole	N	Nero	O	Oktavian
P	Pretoriáni	Q	Quo (status)	R	Romulus
S	Sula	T	Traian	U	Umbrie
V	Veni, vidi, vi	X	Legie X.	Y	Ypsilon
Z	Zenobia, Zenon				

4. Vytvořte skupiny – doplňte dalších 10 písmen, která vám chybí (může být u jednoho písmene i více pojmů).

5. Pokuste se společně vybrat 5 nejdůležitějších pojmů, seřad'te je od méně důležitého po nejvíce. Svůj výběr zdůvodněte.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadný pro tebe pracovní list byl.

Pracovní list č. 6 – Římská říše

1. Vytvořte myšlenkovou mapu na téma Římská říše

ŘÍMSKÁ ŘÍŠE

2. Přečtěte si text, který vám může pomoci jako inspirace pro další úkol.

a) Římská říše neboli také Římské impérium byl státní útvar starověkého Říma existující v letech 27 př. n. l. až 395 n. l. Jedná se o jednu z územně nejrozsáhlejších říší v dějinách Evropy. Název byl zaveden po smrti Caesara císařem Oktavianem Augustem, který přijal titul imperátora. Hlavním městem říše byl Řím. Roku 395 se impérium rozdělilo na západorímskou říši (zanikla roku 476) a východorímskou říši zvanou později Byzantská říše (zanikla roku 1453).

b) Po Augustově smrti v roce 14 nastoupil na trůn jeho adoptivní syn Tiberius, který byl lidsky komplikovanou osobností a vnitřně se zřejmě cítil spíše republikánem. Během své vlády se staral hlavně o zabezpečení hranic říše a naplnění státní pokladny. Významnou událostí v době Tiberiova panování bylo ukřižování Ježíše Krista v provincii Judea. Už třetí princeps, Caligula, se ukázal být tyranem. Jeho vláda skončila po třech letech, kdy byl zavražděn pretoriány. Za Claudia byla k říši připojena Británie a Thrákie, která měla již předtím status klientského státu závislého na Římě. Po Claudiovi, který byl otráven svou manželkou Agrippinou, získal vládu císařovnin syn Nero. Jeho zpočátku nadějně panování se brzy změnilo v teror, během něhož nechal císař povraždit mnoho členů své rodiny a spekuluje se, že dal zapálit Řím v roce 64. Za jeho vlády došlo rovněž k prvnímu pronásledování křesťanů.

c) Období adoptivních císařů je všeobecně považováno za vrcholné období impéria z hlediska kulturního, hospodářského i mocenského. Císaři vládli ve shodě se senátem a ten na oplátku respektoval státní uspořádání principátu. Senátem na trůn dosazený císař Nerva adoptoval vojevůdce Traiana, čímž jej učinil svým nástupcem. Traianus se stal vůbec prvním císařem, který nepocházel z Itálie, nýbrž z provincií (konkrétně z Hispánie). Tradičně je oslavován jako *optimus princeps* („nejlepší císař“), jelikož římská říše dosáhla za jeho vlády v roce 117 svého největšího územního rozsahu. Po vítězných válkách s Dáky a úspěšném východním tažení proti Parthům sahala římská moc od Skotska až po Núbii v severojižním směru a od Portugalska na západě až k Mezopotámii na východě.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%ADmsk%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A

le

3. Pokus se alespoň k 10 písmenům abecedy napsat pojmy, které se vztahují k Římské říši:

A	B	C
D	E	F
G	H	I
J	K	L
M	N	O
P	Q	R
S	T	U
V	W	X
Y	Z	

4. Vytvořte skupiny – doplňte dalších 10 písmen, která vám chybí (může být u jednoho písmene i více pojmů).

5. Pokuste se společně vybrat 5 nejdůležitějších pojmů, seřad'te je od méně důležitého po nejvíce. Svůj výběr zdůvodněte.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadný pro tebe pracovní list byl.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list č. 6 byl vyplněn 18 žáky. Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem (konzultován s Odborným metodikem).

Úkol č. 1 - vytvoření myšlenkové mapy nebyl pro žáky náročný úkol díky předchozím zkušenostem, ale bylo vidět, že se inspirovali textem v následujícím úkolu.

Úkol č. 2 - obsahující text byl zkrácen a upraven tak, aby byl jednodušší, protože žáci (4) věnovali moc času pozornému čtení textu kvůli velkému množství informací.

Změna provedena v úkolu č. 3, protože ani po skupinové práci nedaly dohromady všechna písmena abecedy tři skupiny z pěti. Zadání upraveno na napsání alespoň 10 pojmů k písmenům abecedy. V původní verzi byl dosažen nejlepší výsledek 21 pojmů k písmenům abecedy z 26 možných (2 žáci z 18), 20 pojmů (1/18), 19 (1/18), 17 pojmů (4/18), 15 pojmů (3/18), 14 pojmů (1/18), 12 pojmů (5/18) a 11 pojmů (1/18).

Další změna v úkolu č. 4 – při skupinové práci dopsat dalších 10 pojmů k písmenům - pro větší zapojení žáků jsem doplnil možnost mít u jednoho písmena více pojmů. V odpovědích se objevovaly i pojmy neobsažené v textu (což potěšilo hlavně kolegyni vyučující v této třídě dějepisu, která projevila zájem o zařazení tohoto pracovního listu do vlastní výuky). Žáci se rozdělili na 3 skupiny a všechny skupiny doplnily dalších 10 písmen pojmy (nebo k písmenům více pojmů).

Samotný výběr pěti pojmů v úkolu č. 5 vedl k hromadné diskuzi, který ze pojem je nejdůležitější. Při kontrole obsahovaly listy shodné pojmy, a to CAESAR, KOLOSEUM, LEGIE. Tento pracovní list dle reakcí žáků zaujal všechny, nejvíce ocenili doplňování v úkolech č. 3 a 4. Na konec pracovního listu přidáno hodnocení pomocí emotikonů. Pracovní list rozvíjí práci s textem a porozumění čtenému.

Pracovní list č. 7 – Řecká mytologie - **METODIKA**

1. Přečti si text.

Starověcí Řekové věřili, že mocní bohové a bohyně dohlížejí na svět a zasahují do lidských záležitostí. Tito bohové se chovali stejně jako lidé, zamilovávali se, hádali se mezi sebou a lhali. Řekové pořádali k uctívání bohů slavnosti a dávali si pozor, aby bohy proti sobě nepoštvali. Řekové pokládali k sochám svých bohů dary, aby jim bohové pomáhali, např. nemocní prosili o uzdravení Asklépia, boha lékařství a hojení. Řekové svým bohům obětovali zvířata, za nejlepší oběť považovali býka. Někdy také byla obětována úlitba. Skoro v každém domě byl oltář pro soukromé bohoslužby. Existovaly chrámy, kde si lidé mohli nechat věštit budoucnost. Nejznámější taková věštitelna ležela v Delfách, která patřilo bohu Slunce Apollónovi. Odpovídal prostřednictvím kněžky, které říkali Pýthia.

Řekové věřili, že po smrti překročí řeku Styx a dostanou se do podsvětí. Hádés, král zemřelých, posuzoval, jak dobře žili na zemi. Ti, kdo vedli dobrý život, odešli do Elysejských polí. Ti, kdo vedli špatný život, šli do ohnivě jámy jménem Tartaros. Lidé, kteří nevedli ani dobrý a ani špatný život, odcházeli do stínů, kterému se říkalo Asfodelovy louky.

2. Dopln tabulku (na základě metody PMI).

Tato metoda zkoumá probíranou látku celkem ze tří hledisek: P (plus – co přinesla kladného), M (mínus – co přinesla negativního) a I (interesting – co přinesla zajímavého). Stručně žákům vysvětlíte tuto metodu a pro ilustraci můžete do každé kolonky přidat první příklad.

P	M	I
(plus)	(minus)	(interesting)

3. Porovnej odpovědi se spolužákem. Ty, které se vám vzájemně shodují, si barevně označte.

4. V kolonce označené „I“ zdůvodni své zajímavosti (čím tě zaujaly).

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadný pro tebe pracovní list byl.

Zdroje: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98eck%C3%A1_mytologie

Pracovní list č. 7 – Řecká mytologie

1. Přečti si text.

Starověcí Řekové věřili, že mocní bohové a bohyně dohlíží na svět a zasahují do lidských záležitostí. Tito bohové se chovali stejně jako lidé, zamilovávali se, hádali se mezi sebou a lhali. Řekové pořádali k uctívání bohů slavnosti a dávali si pozor, aby bohy proti sobě nepošťovali. Řekové pokládali k sochám svých bohů dary, aby jim bohové pomáhali, např. nemocní prosili o uzdravení Asklépia, boha lékařství a hojení. Řekové svým bohům obětovali zvířata, za nejlepší oběť považovali býka. Někdy také byla obětována úlitba. Skoro v každém domě byl oltář pro soukromé bohoslužby. Existovaly chrámy, kde si lidé mohli nechat věštit budoucnost. Nejznámější taková věštírna ležela v Delfách, která patřilo bohu Slunce Apollónovi. Odpovídal prostřednictvím kněžky, které říkali Pýthia.

Řekové věřili, že po smrti překročí řeku Styx a dostanou se do podsvětí. Hádés, král zemřelých, posuzoval, jak dobře žili na zemi. Ti, kdo vedli dobrý život, odešli do Elysejských polí. Ti, kdo vedli špatný život, šli do ohnivě jámy jménem Tartaros. Lidé, kteří nevedli ani dobrý a ani špatný život, odcházeli do stínů, kterému se říkalo Asfodelovy louky.

2. Dopln tabulku (na základě metody PMI).

P	M	I
(plus)	(minus)	(interesting)

3. Porovnej odpovědi se spolužákem. Ty, které se vám vzájemně shodují, si barevně označte.

4. V kolonce označené „I“ zdůvodni své zajímavosti (čím tě zaujaly).

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadný pro tebe pracovní list byl.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list vypracován 15 žáky. Po konzultaci s Odborným metodikem oblasti list zůstává beze změny (doplněno pouze hodnocení pomocí emotikonů).

Úkol č. 1 - dle reakce žáků pracovní list s jednoduchým a poměrně zajímavým textem, neměli problém s vypracováním dalších úkolů. Původně si text žáci četli sami, ale vhodnější (pro další práci s textem a navození pracovní atmosféry) je přečtení textu vyučujícím (případně střídajícími se žáky – lepší pozornost).

Rychle pochopili tabulku PMI v úkolu č. 2. Počet odpovědí se u sloupečku P pohyboval mezi 2 až 5 (2 – 6 pracovních listů, 3 – 5 PL, 4 – 3 PL a 5 odpovědí bylo u 1 PL). Počet odpovědí u sloupečku M byl mezi 2 až 3 (2 odpovědi – 11 PL, 3 – 4 PL). Ve třetím sloupečku tabulky I se počet odpovědí pohyboval v rozmezí od 2 do 3 odpovědí (2 odpovědi – 12 pracovních listů, 3 odpovědi – 3 PL).

V úkolu č. 4 ale žáci nevěnovali dostatek času a energie ke zdůvodnění, čím je daná zajímavost zaujala. Bude potřeba více kontrolovat vypracované listy a případně jim je vrátit k doplnění.

Na konec pracovního listu dodáno hodnocení pomocí emotikonů.

Pracovní list č. 8 – Německo - **METODIKA**

1. Přečtěte si text.

Německo, plným názvem Spolková republika Německo se zkratkou SRN, je střeoevropský stát, rozdělený na 16 spolkových zemí. Na západě sousedí Německo s Francií, Lucemburskem, Belgií a Nizozemskem. Na severu je jeho sousedem Dánsko, na východě sousedí s Polskem, na jihu se Švýcarskem a na jihovýchodě s Českem a Rakouskem. Česko je sousedem dvou spolkových zemí v Německu, a to Bavorska a Sasko. Rozloha Německa je 357 023 km², přičemž území státu se nachází v mírném podnebním pásmu. Podle úředních údajů mělo Německo v roce 2015 asi 82 milionů obyvatel, což z něj činí nejlidnatější stát Evropské unie. Německo je domovem třetí největší populace imigrantů na světě. Dle známých dokumentů bylo území s latinským názvem Germania obydleno několika germánskými kmeny již před rokem 100 n. l. Od 10. století tvořila německá území jádro Svaté říše římské, která existovala až do roku 1806. V 16. století se severní oblasti staly centrem reformace. Ke sjednocení velké části tehdejšího Německa došlo po prusko-francouzské válce v roce 1871. V roce 1914 se Německo významně podílelo na vypuknutí první světové války. V roce 1939 rozpoutalo Německo druhou světovou válku, která trvala do roku 1945 a byla doposud největší válkou historie.

2. Odpověz na následující otázky podle textu.

A) Spolková republika Německo je západoevropský stát	ANO / NE
B) Germania byla obydlena již před rokem 100 n. l.	ANO / NE
C) Německo je třetí na světě v počtu imigrantů	ANO / NE
D) Německo je třetí nejlidnatější stát Evropské unie	ANO / NE
E) Německo se významně podílelo na vypuknutí první světové války, doposud největší války historie	ANO / NE
F) Stát je rozdělený na 16 spolkových zemí	ANO / NE
G) Na východě sousedí s Polskem a Českou republikou	ANO / NE
H) Spolková země Sasko sousedí s Rakouskem	ANO / NE
I) Německo sousedí s devíti státy Evropy	ANO / NE
J) Německá území tvořila jádro Svaté říše římské	ANO / NE

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

3. Vyber si z textu pro tebe tři nejzajímavější informace a zapiš je.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

4. Porovnej svůj výběr informací se spolužákem a diskutujte, proč jste si je vybrali.

Zdroje: <https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmecko>

Pracovní list č. 8 – Německo

1. Přečtěte si text.

Německo, plným názvem Spolková republika Německo se zkratkou SRN, je středoevropský stát, rozdělený na 16 spolkových zemí. Na západě sousedí Německo s Francií, Lucemburskem, Belgií a Nizozemskem. Na severu je jeho sousedem Dánsko, na východě sousedí s Polskem, na jihu se Švýcarskem a na jihovýchodě s Českem a Rakouskem. Česko je sousedem dvou spolkových zemí v Německu, a to Bavorska a Saska. Rozloha Německa je 357 023 km², přičemž území státu se nachází v mírném podnebním pásmu. Podle úředních údajů mělo Německo v roce 2015 asi 82 milionů obyvatel, což z něj činí nejlidnatější stát Evropské unie. Německo je domovem třetí největší populace imigrantů na světě. Dle známých dokumentů bylo území s latinským názvem Germania obydleno několika germánskými kmeny již před rokem 100 n. l. Od 10. století tvořila německá území jádro Svaté říše římské, která existovala až do roku 1806. V 16. století se severní oblasti staly centrem reformace. Ke sjednocení velké části tehdejšího Německa došlo po prusko-francouzské válce v roce 1871. V roce 1914 se Německo významně podílelo na vypuknutí první světové války. V roce 1939 rozpoutalo Německo druhou světovou válku, která trvala do roku 1945 a byla doposud největší válkou historie.

2. Odpověz na následující otázky podle textu.

A) Spolková republika Německo je západoevropský stát	ANO / NE
B) Germania byla obydlena již před rokem 100 n. l.	ANO / NE
C) Německo je třetí na světě v počtu imigrantů	ANO / NE
D) Německo je třetí nejlidnatější stát Evropské unie	ANO / NE
E) Německo se významně podílelo na vypuknutí první světové války, doposud největší války historie	ANO / NE
F) Stát je rozdělený na 16 spolkových zemí	ANO / NE
G) Na východě sousedí s Polskem a Českou republikou	ANO / NE
H) Spolková země Sasko sousedí s Rakouskem	ANO / NE
I) Německo sousedí s devíti státy Evropy	ANO / NE
J) Německá území tvořila jádro Svaté říše římské	ANO / NE

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

3. Vyber si z textu pro tebe tři nejzajímavější informace a zapiš je.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

4. Porovnej svůj výběr informací se spolužákem a diskutujte, proč jste si je vybrali.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

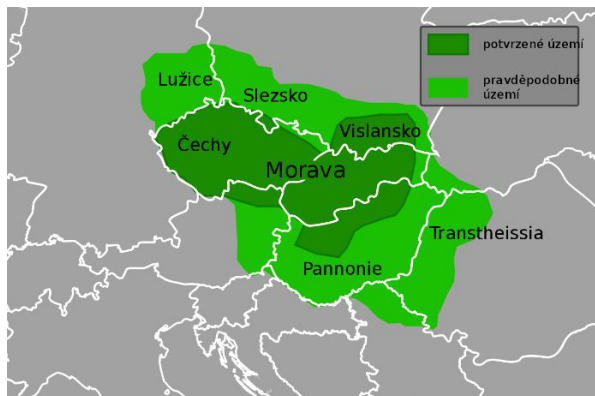
Pracovní list č. 8 - podle hodnocení 17 žáků se jedná o nenáročný pracovní list, zůstává beze změn (bez připomínek po konzultaci s Odborným metodikem oblasti). Největším problémem bylo přečtení textu v úkolu č. 1. Někteří žáci museli být instruováni k opětovnému přečtení textu. Pravděpodobnou příčinou byla poslední vyučovací hodina (únava žáků, vidina konce vyučování), ale též i nechuť některých žáků k práci. Po konzultaci s Odborným metodikem oblasti text zjednodušen a zkrácen. Pro lepší podporu porozumění čtenému se žáci střídali v předčítání textu. Následná práce v jednotlivých úkolech rozvíjí práci s textem, vede žáky k důslednému přečtení textu, čímž se vyvarují chyb v úkolu č. 2.

S minimem chyb v úkolu č. 2 byly otázky A, C, D, G (pouze 1 chyba ze 17 PL). Naopak nejvíce chyb se objevilo v otázce I (7), protože odpověď byla rozložena v textu do dvou po sobě následujících vět, žáci si při hledání odpovědi přečetli jen jednu z nich a označili odpověď I jako NE. Úkoly č. 2 a 3 doplněny o hodnocení pomocí emotikonů.

Úkol č. 3 byl díky důrazu kladenému na porozumění textu hodnocen modrým emotikonem. Nejčastější vybrané informace byly 16 SPOLKOVÝCH ZEMÍ (10 ze 17 pracovních listů), TŘETÍ NEJVĚTŠÍ POPULACE MIGRANTŮ NA SVĚTĚ (7 ze 17) a JÁDRO SVATÉ ŘÍŠE ŘÍMSKÉ (8 ze 17).

Následná diskuze v úkolu č. 4 umožnila žákům navrhnout a obhájit svůj výběr informací, ale též vedla k respektování výběru důležitých informací jiným žákem. 14 ze 17 žáků označilo tento úkol modrým emotikonem.

Pracovní list č. 9 – Vývoj území našeho státu - **METODIKA**

Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

Obrázek č. 3

1. Zkuste podle obrázku určit období či název státního útvaru, který se týká našeho území

Obrázek č. 1 - **Velkomoravská říše**

Obrázek č. 2 - **Habsburská monarchie**

Obrázek č. 3 - **Československá republika 1918**

2. Přečtěte si text a podtrhněte slova, kterým nerozumíte. Porovnejte se spolužákem, pokud se vaše slova liší, zkuste si navzájem vysvětlit, pokud se shodují, vezměte si slovník cizích slov a společně vyhledejte.

A) Po porážce Rakouska-Uherska byly po 28. říjnu 1918 země Koruny české, části Uherského království včetně Podkarpatské Rusi spojeny do nového státního útvaru, Československa. Jeho prvním prezidentem byl zvolen Tomáš Garrigue Masaryk, který od roku 1914 pracoval pro českou resp. československou samostatnost v zemích Dohody a v Rusku s podporou zejména Edvarda Beneše a Milana Rastislava Štefánika. V období od vzniku státu až do zániku tzv. první republiky (oficiálně Republiky československé) bylo Československo unitárním státem a zůstalo i po roce 1933 jediným skutečně demokratickým státem ve střední Evropě.

B) Velkomoravská říše je pozdější historické označení pro první stabilní knížectví západních Slovanů ve střední Evropě. Rozkládala se převážně na území dnešní Moravy, Slovenska a Maďarska mezi lety 833–907. Důvod zániku Velké Moravy přímo souvisí s invazemi Maďarů do Evropy v 10. století, nicméně nebyla to příčina jediná. Význam mohly sehrát i faktory ekologické (přední moravské hrady ležely v říčních nivách), hospodářské (údajné oslabení obchodních tras) a pominout nelze ani nesvornost domácích elit, jejímž projevem byl střet Mojmíra II. a Svatopluka II., synů Svatopluka I.

C) V druhé polovině 19. století za dlouhého panování císaře Františka Josefa I. nastal v Česku významný hospodářský rozvoj. Většina (asi 70 %) průmyslu Rakouska-Uherska se soustředila v českých zemích včetně oblastí osídlených Němci. České politické elity, zejména František Palacký a František Ladislav Rieger, dospěly k názoru, že federalizované a vcelku demokraticky uspořádané Rakousko (resp. Předlitavsko) by mohlo být nejvýhodnějším životním prostorem pro český národ i jiné slovanské národy střední a jižní Evropy. Mocnářství mělo být ochranou proti mocným státům na západě i na východě, jmenovitě proti Německu a Ruskému impériu.

3. K jednotlivým odstavcům přiřaďte obrázky, které jsou na začátku pracovního listu (např. obrázek č. 1 – A). Spojte čarami.

Obrázek č. 1 **B**

Obrázek č. 2 **A**

Obrázek č. 3 **C**

4. Porovnejte se spolužáky. Pokud se některé vaše spojené kombinace obrázku a odstavce liší, snažte se svou volbu obhájit a zdůvodnit, na základě jaké informace v textu jste došli k této volbě.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadný pro tebe pracovní list byl.

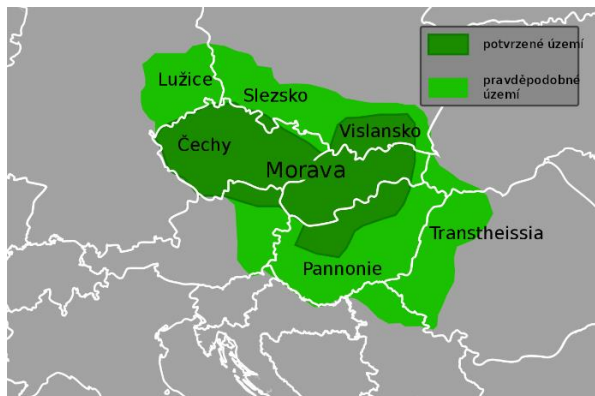
Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Velkomoravsk%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A1e

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko#/media/Soubor:Austria-Hungary_map_cs.svg

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko#/media/Soubor:Czechoslovakia_IV_cs.png

Pracovní list č. 9 – Vývoj území našeho státu

Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

Obrázek č. 3

1. Zkuste podle obrázku určit období či název státního útvaru, který se týká našeho území

Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

Obrázek č. 3

2. Přečtěte si text a podtrhněte slova, kterým nerozumíte. Porovnejte se spolužákem, pokud se vaše slova liší, zkuste si navzájem vysvětlit, pokud se shodují, vezměte si slovník cizích slov a společně vyhledejte.

A) Po porážce Rakouska-Uherska byly po 28. říjnu 1918 země Koruny české, části Uherského království včetně Podkarpatské Rusi spojeny do nového státního útvaru, Československa. Jeho prvním prezidentem byl zvolen Tomáš Garrigue Masaryk, který od roku 1914 pracoval pro českou resp. československou samostatnost v zemích Dohody a v Rusku s podporou zejména Edvarda Beneše a Milana Rastislava Štefánika. V období od vzniku státu až do zániku tzv. první republiky (oficiálně Republiky československé) bylo Československo unitárním státem a zůstalo i po roce 1933 jediným skutečně demokratickým státem ve střední Evropě.

B) Velkomoravská říše je pozdější historické označení pro první stabilní knížectví západních Slovanů ve střední Evropě. Rozkládala se převážně na území dnešní Moravy, Slovenska a Maďarska mezi lety 833–907. Důvod zániku Velké Moravy přímo souvisí s invazemi Maďarů do Evropy v 10. století, nicméně nebyla to příčina jediná. Význam mohly sehrát i faktory ekologické (přední moravské hrady ležely v říčních nivách), hospodářské (údajné oslabení obchodních tras) a pominout nelze ani nesvornost domácích elit, jejímž projevem byl střet Mojmíra II. a Svatopluka II., synů Svatopluka I.

C) V druhé polovině 19. století za dlouhého panování císaře Františka Josefa I. nastal v Česku významný hospodářský rozvoj. Většina (asi 70 %) průmyslu Rakouska-Uherska se soustředila v českých zemích včetně oblastí osídlených Němci. České politické elity, zejména František Palacký a František Ladislav Rieger, dospěly k názoru, že federalizované a vcelku demokraticky uspořádané Rakousko (resp. Předlitavsko) by mohlo být nejvýhodnějším životním prostorem pro český národ i jiné slovanské národy střední a jižní Evropy. Mocnářství mělo být ochranou proti mocným státům na západě i na východě, jmenovitě proti Německu a Ruskému impériu.

3. K jednotlivým odstavcům přiřaďte obrázky, které jsou na začátku pracovního listu (např. obrázek č. 1 – A). Spojte čarami.

Obrázek č. 1	A
Obrázek č. 2	B
Obrázek č. 3	C

4. Porovnejte se spolužáky. Pokud se některé vaše spojené kombinace obrázku a odstavce liší, snažte se svou volbu obhájit a zdůvodnit, na základě jaké informace v textu jste došli k této volbě.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadný pro tebe pracovní list byl.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list č. 9 (18 žáků). List upraven na základě poznatků získaných akčním výzkumem (zkrácení, zjednodušení a doplnění textu).

Z celkového počtu 18 odevzdaných vyplněných pracovních listů byl úkol č. 1 správně vyplněn 14 žáky, pouze 4 žáci pomocí obrázků správně neurčili státní útvary. Chybné určení jednotlivých obrázků jsem přičetl nepozornosti a nechuti se zamyslet nad daným úkolem. Pro lepší názornost a přehled jsem pracovní list s obrázky promítl na interaktivní tabuli, což doporučuji i pro budoucí práci s tímto pracovním listem.

Žáci si po zhlédnutí druhé strany pracovního listu stěžovali na velké množství textu v úkolu č. 2. Proto po konzultaci s Odborným metodikem oblasti došlo ke zkrácení a zjednodušení textu a doplnění některých informací, které mají usnadnit žákům práci s textem a jeho porozumění.

Po zahájení čtení žáci rychle dospěli ke správným odpovědím k úkolu č. 3. Chybné spojení obrázku a textu v úkolu č. 3 jsem zaznamenal u 5 pracovních listů, přičemž dva byly listy s chybou i v úkolu č. 1. Zbylé tři chybné listy měly úkol č. 1 správně. Chyby v úkolu č. 3 bych přiřadil na vrub nepozornosti při práci s textem a lenosti žáků, kteří za vypracování listu nebyli hodnoceni (plus přidaná anonymita). Zdroje k obrázkům jsem posunul na zvláštní list, který jsem žákům nedal. V původní verzi žáci zaregistrovali zdroje obrázků, což byla nechtěná nápověda.

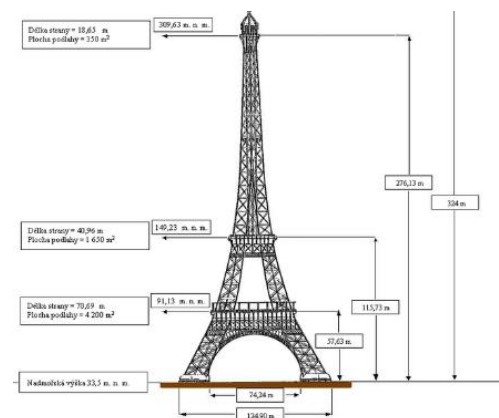
Pracovní list č. 10 – Evropské stavební památky - **METODIKA**

1. Vyučující přečte text a žáci si prohlédnou obrázky

- A) U příležitosti šedesáti let vlády královny Alžběty II. byla věž přejmenována na Elisabeth tower. Věž je vysoká 96 m a výstup z úrovně terénu na zvonici čítá na 334 schodů. Její základna je čtvercová, na každé straně měří 12 m. Všechny čtyři národy Spojeného království jsou na věži vyobrazeny štíty se symboly růží pro Anglii, bodlákem pro Skotsko, shamrock pro Severní Irsko a narcisem pro Wales.
- B) Chrám je nejvýznamnější stavbou slavného katalánského architekta Antonia Gaudího a můžeme ho nalézt v Barceloně. Toto neobyčejné stavební dílo mělo podnítit návrat k učení římskokatolické církve. Chrám byl vysvěcen 7. listopadu 2010 papežem Benediktem XVI., který jí také propůjčil titul basilica minor.
- C) Ocelová věž je v současnosti nejznámější dominantou Paříže. Byla postavena v letech 1887 až 1889 a do roku 1930 byla s výškou 300,65 m nejvyšší budovou světa. Dnes měří včetně antény na vrcholu 324 m. Věž byla postavena u příležitosti stého výročí Velké francouzské revoluce a Světové výstavy v roce 1889.
- D) Brána je 26 metrů vysoká, 65,5 metrů široká a 11 metrů dlouhá (hluboká) stavba z pískovce ve stylu raného klasicismu. Bránu tvoří 15 metrů vysoké sloupy v jónsko-dórsském stylu s průměrem 1,75 metrů u paty. Stavba je zdobena ornamenty a reliéfy, které zobrazují mimo jiné různé výjevy ze života Herkulova, boha Marta a bohyně Minervy. Brána je korunována 5 metrů vysokou sochou kvadrigy (čtyřspřeží), představující okřídlenou bohyni vítězství, která vjíždí do města na voze taženém čtyřmi koni. Patří k nejznámějším pamětihodnostem Berlína a k jeho významným symbolům.
- E) Zámek se nachází v Bavorsku. Nechal ho postavit Ludvík II. Bavorský. Jde o jeden z nejznámějších a nejnavštěvovanějších turistických cílů v Německu. Tento zámek se také objevil v několika filmech a inspiroval Walta Disneyho ke stvoření Sleeping Beauty Castle neboli hrad Šípkové Růženky, který se nachází v Disneylandu.

Obrázek číslo 1

Obrázek číslo 2

Obrázek číslo 3

Obrázek číslo 4

2. Napište k jednotlivým obrázkům písmena odstavce, který o nich pojednává.

obr. 1 - **D** obr. 2 - **C** obr. 3 - **A**
obr. 4 - **B** obr. 5 - **E**

3. Jak se jednotlivé stavby jmenují? Zapište jejich názvy. Poté porovnejte se spolužákem. Pokud vám stále chybí jméno některé stavby, diskutujte s ostatními spolužáky.

1 – Braniborská brána, 2 – Eiffelova věž, 3 – Big Ben, 4 – Sagrada Família, 5 – Neuschwanstein

4. Z informací v textu vyber ty, které jsi už o stavbách znal a dopiš je do prvního sloupku tabulky. Nové informace, které jsi dosud nevěděl, dopiš do druhého sloupku tabulky.

ZNAL JSEM	DOZVĚDĚL JSEM SE

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Big_Ben

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sagrada_Fam%C3%ADlia

https://cs.wikipedia.org/wiki/Braniborsk%C3%A1_br%C3%A1na

https://cs.wikipedia.org/wiki/Eiffelova_v%C4%9B%C5%BE

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Neuschwanstein>

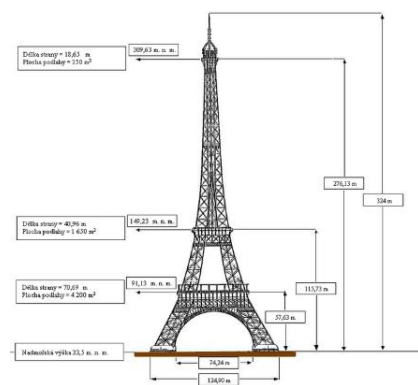
Pracovní list č. 10 – Evropské stavební památky

1. Vyučující přečte text a žáci si prohlédnou obrázky

- A) U příležitosti šedesáti let vlády královny Alžběty II. byla věž přejmenována na Elisabeth tower. Věž je vysoká 96 m a výstup z úrovně terénu na zvonici čítá na 334 schodů. Její základna je čtvercová, na každé straně měří 12 m. Všechny čtyři národy Spojeného království jsou na věži vyobrazeny štíty se symboly růží pro Anglii, bodlákem pro Skotsko, shamrock pro Severní Irsko a narcisem pro Wales.
- B) Chrám je nejvýznamnější stavbou slavného katalánského architekta Antonia Gaudího a můžeme ho nalézt v Barceloně. Toto neobyčejné stavební dílo mělo podnítit návrat k učení římskokatolické církve. Chrám byl vysvěcen 7. listopadu 2010 papežem Benediktem XVI., který jí také propůjčil titul basilica minor.
- C) Ocelová věž je v současnosti nejznámější dominantou Paříže. Byla postavena v letech 1887 až 1889 a do roku 1930 byla s výškou 300,65 m nejvyšší budovou světa. Dnes měří včetně antény na vrcholu 324 m. Věž byla postavena u příležitosti stého výročí Velké francouzské revoluce a Světové výstavy v roce 1889.
- D) Brána je 26 metrů vysoká, 65,5 metrů široká a 11 metrů dlouhá (hluboká) stavba z pískovce ve stylu raného klasicismu. Bránu tvoří 15 metrů vysoké sloupy v jónsko-dórsském stylu s průměrem 1,75 metrů u paty. Stavba je zdobena ornamenty a reliéfy, které zobrazují mimo jiné různé výjevy ze života Herkulova, boha Marta a bohyně Minervy. Brána je korunována 5 metrů vysokou sochou kvadrigy (čtyřspřeží), představující okřídlenou bohyni vítězství, která vjíždí do města na voze taženém čtyřmi koni. Patří k nejznámějším pamětihodnostem Berlína a k jeho významným symbolům.
- E) Zámek se nachází v Bavorsku. Nechal ho postavit Ludvík II. Bavorský. Jde o jeden z nejznámějších a nejnavštěvovanějších turistických cílů v Německu. Tento zámek se také objevil v několika filmech a inspiroval Walta Disneyho ke stvoření Sleeping Beauty Castle neboli hrad Šípkové Růženky, který se nachází v Disneylandu.

Obrázek číslo 1

Obrázek číslo 2

Obrázek číslo 3

Obrázek číslo 4

Obrázek číslo 5

2. Napište k jednotlivým obrázkům písmena odstavce, který o nich pojednává.

obr. 1 -

obr. 2 -

obr. 3 -

obr. 4 -

obr. 5 –

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

3. Jak se jednotlivé stavby jmenují? Zapište jejich názvy. Poté porovnejte se spolužákem. Pokud vám stále chybí jméno některé stavby, diskutujte s ostatními spolužáky.

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

4. Z informací v textu vyber ty, které jsi už o stavbách znal a dopiš je do prvního sloupku tabulky. Nové informace, které jsi dosud nevěděl, dopiš do druhého sloupku tabulky.

ZNAL JSEM	DOZVĚDĚL JSEM SE
-----------	------------------

--	--

Zakroužkuj emotikon, který vyjadřuje, jak snadná pro tebe úloha je.

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí:

Pracovní list č. 10 nebyl téměř upraven a zůstal tak v původní podobě (pouze byly přesunuty jednotlivé úlohy), a to na základě pozitivní zpětné vazby získané akčním výzkumem.

Pracovní list vyplnilo 21 žáků.

Úkol č. 1 a 2 – Zde došlo ke změně textu i ve čtení textu – byl odebrán jeden obrázek a jeho popis – z hlediska časové náročnosti; v původním pracovní listu si žáci měli text přečíst sami – zjistil jsem, že někteří žáci mají s tímto problémem, nedokáží se soustředit, v textu se ztrácí, mají prostě problém s porozuměním čtenému individuálně. Doporučuji proto, aby byl text čten společně, popř. aby ho přečetl vyučující. Během společného čtení se žáci mohou zeptat na porozumění textu či slov, kterým nerozumí, může proběhnout i společná diskuze. Pokud čte vyučující, žáci si během toho mohou správně spojit odstavce s obrázky.

Z 21 žáků správně přiřadilo 16, 2 žáci přiřadili částečně, 3 žáci byli neúspěšní – ti, co se nedokáží sami soustředit na text, změny v PL pomohou i slabším žákům. Z hlediska náročnosti – tuto úlohu hodnotí 18 žáků jako snadnou, 2 středně těžkou (tj. chybovali ve dvou obrázcích) a jeden těžkou.

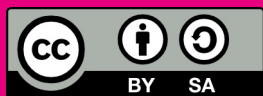
Ve všech pracovních listech žáci správně určili obr. 2 Eiffelovu věž v Paříži a obr. 3 Big Ben v Londýně. Obr. č. 1 Braniborská bráně v Berlíně byla špatně spojena ve všech 5 chybových pracovních listech, obr. č. 4 Sagrada Família v Barceloně byla špatně ve 4 případech. Obr. č. 5 Neuschwanstein byl špatně označen ve 3 pracovních listech. Největší neznámou byl pro žáky obr. č. 5 Neuschwanstein v Německu, stavbu nepoznávali. Braniborskou bránu a Sagradu famiglii alespoň znali. Opět bylo změněno umístění zdrojů k obrázkům na samostatnou stránku kvůli nechtěné nápovědě (tuto stránku žáci nedostanou v rámci pracovního listu).

Úkol č. 3 – Práce ve skupinách je vždy pro žáky motivujícím faktorem, jsou více úspěšní, ke slovu se dostanou většinou všichni. Tato úloha byla zpracována všemi žáky - 18 žáků ji zpracovalo úspěšně, 2 žáci byli středně úspěšní (mají problém mluvit nahlas, diskutovat, v hodinách nejsou aktivní); pouze jeden byl neúspěšný – měl v PL vyplněné pouze jednu památku (tento žák je prospěchově velmi slabý). Též žáci hodnotili tuto úlohu jako snadnou (18), středně složitou (2), složitou (1). Během diskuze došlo posléze ke sjednocení názorů, co je který obrázek.

Úkol č. 4 – Jako nové informace se objevovaly nejvíce rozměry a roky spojené se stavbami, objevila se jména stavitelů Gaudího a Ludvíka Bavorského, ale i význam čtyř symbolů na štítech u Big Benu. Zajímavé je, že v této úloze bylo úspěšných 15 žáků, 6 středně úspěšných, nikdo nebyl neúspěšný – každý dokázal alespoň nějak – dle svých schopností a dovedností vyplnit danou úlohu. Z hlediska náročnosti byl ale tento úkol pro některé žáky (2) náročný, středně náročný (5), pro zbytek žáků byl úkol snadný (14). Dle reakcí žáků byly úkoly srozumitelné a práci hodnotí jako velmi přínosnou.

Závěr

Domnívám se, že předkládané portfolio může pomoci žákům rozvíjet samostatné myšlení, sociální kompetence, schopnost vnímání textu a reprodukci textu, ale i jejich argumentační schopnosti (podpora a rozvoj). Díky spolupráci žáků a mých kolegů vznikl soubor pracovních listů, které lze využít pro výuku geografie na základní škole. Žáci ocenili pracovní listy jako oživení výuky a většina témat je zaujala. Při skupinové práci docházelo ke smysluplnému obhajování jejich vlastních výsledků, názorů a připomínek. Důsledné prostudování a porozumění textu vedlo žáky postupem času k rychlejšímu, ale zároveň kvalitnějšímu výkonu při zpracovávání jednotlivých úkolů s textem souvisejících. Zpětná vazba od žáků, kolegů a Odborného metodika oblasti vedla k následné úpravě pracovních listů a jednotlivých aktivit, což vedlo k jejich významnému vylepšení. Upravené pracovní listy budou díky tomu lépe srozumitelné pro další skupiny, kterým je budu v budoucnu předkládat k vypracování. Portfolio hodlám využívat i v další výuce na základní škole a bude k dispozici i mým kolegům. Ještě bych se pozastavil nad myšlenkou dobrovolnosti a neznámkování pracovních listů. Setkal jsem se ve více případech s vypracovanými listy, na kterých si žáci nedávali záležet a nevypracovávali je korektně. Chtěli je pouze co nejdříve odevzdat. Při budoucím vypracovávání budu žáky hodnotit, i kdyby to mělo být pouze: pracuje / nepracuje nebo snaží se / nesnaží se. Projekt jako takový bych hodnotil velice kladně. Chtěl bych poděkovat Odborné metodičce oblasti za vstřícnost a neskutečnou trpělivost při tvorbě mého portfolio.

Portfolio vzniklo za podpory projektu OP VVV „Rozvoj esenciálních myšlenkových dovedností v demokratické společnosti“ (CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016436).

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2023.